

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2017-697

20.11.2017

Statens Pensjonskasse

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Skade under oppvarming/operativ trening – arbeidsulykke - yfl. § 11 (1) bokstav a.

Politimann ble skadet under oppvarmingsøvelse under obligatorisk operativ trening. Tvist om det forelå en arbeidsulykke. Nemnda la til grunn at det ikke var oppvarmingsøvelsens hensikt å kaste makkeren i bakken. På denne bakgrunn konkluderte nemnda med at makkers utfall i denne saken måtte anses som en plutselig og uventet ytre hending og at skaden dermed var omfattet av det markerte ulykkesbegrep. Forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1983, politibetjent) fikk smerter i venstre ben under obligatorisk operativ trening 16.2.16. Skaden ble meldt til Nav 18.2.16. Hendelsesforløpet ble beskrevet slik:

I forbindelse med ulykken gjennomførte jeg obligatorisk operativ trening ved politiets treningsanlegg i ...

Det ble trent på ferdigheter innenfor arrestasjonsteknikk. ...

...

Vi ble bedt om å gå sammen i par, og stille oss på kne med front mot- og tett inntil hverandre. Man skulle så forsøke å få hverandres armer under makkers armer for å så holde / koble et grep rundt makkers overkropp. Øvelsen skulle gjentas flere ganger til annen beskjed ble gitt fra instruktør.

...

Ved andre gjennomføring av øvelsen falt / kom ... brått og uventet med stor kraft mot og falt over meg. Han traff meg i overkroppen slik at jeg falt bakover. Jeg sto i knestående og falt bakover - litt skrått mot høyre. Min venstre ben som allerede hadde bøyd kne (Jf. knestående stilling) satt fast mot underlaget grunnet friksjon og vektbelastning fra mitt moment bakover og ... kroppsvekt oppå. Det oppsto en kraftig vridning med vektbelastning på kne og ankel. Jeg kjente umiddelbart akutte og sterke smerter i venstre kne og ankel.

Jeg har utført denne øvelsen jevnlig og en rekke ganger i de 7 årene jeg har arbeidet i politiet og har aldri opplevd noe lignende under utførelsen av den. ... kom plutselig og med en helt uventet kraft mot meg. Jeg hadde ingen muligheter til å stå imot, eller feks falle sidelengs noe som kanskje kunne ha begrenset vridningen på kneet. Jeg hadde ingen kontroll over situasjonen.

MR 25.2.16 viste "(f)unn forenlig med fraktur med ørlite nedpressing lengst baktil på laterale tibiakondyl. Defekter i leddbrusken på patella og lite, fritt legeme i recess i knehasen".

Skaden ble meldt til selskapet, 2.3.16.

Nav godkjente opprinnelig ikke skaden som yrkesskade fordi det ikke forelå en arbeidsulykke. På bakgrunn av avslaget skrev kursleder/instruktør og leder avsnitt for operativ trening, 18.5.16:

Skaden som ... ble utsatt for skjedde imidlertid ikke under teknikktreningen, men under oppvarmingen. Øvelsen som her ble brukt var knestående armbryting. Hverken denne eller noen andre oppvarmingsøvelser står beskrevet i boken Arrestasjonsteknikk.

Det er instruktørene som bestemmer hvilke oppvarmingsøvelser som skal brukes til de ulike treningene.

Øvelsen går ut på at to og to står på kne mot hverandre og skal prøve å tre armene under hverandre for å få tak rundt livet. Det er ikke meningen man skal "kaste" makker i bakken eller komme "over" makker.

Når skaden skjer er dette fordi at ...s makker kommer mot ... med stor kraft (plutselig og uventet) og får tyngden sin over ... Som ... beskriver, låses da kneet hans slik at han ikke har noen mulighet til å unngå skaden. I ettertid har vi hørt andre oppleve nøyaktig det samme i den samme øvelsen.

Øvelsen vil derfor etter dette bli fjernet som oppvarmingsøvelse her i distriktet.

Forsikrede påklaget Navs avgjørelse og klageinstansen kom 22.12.16 til at hendelsen er å anse som en arbeidsulykke.

Selskapet avslo kravet 19.7.16 fordi hendelsen ikke er en arbeidsulykke.

Forsikrede har anført at det foreligger en arbeidsulykke. Makkeren gikk utenfor rammene for øvelsen, uten at forsikrede hadde kontroll og var forberedt på det. Han ble satt i en svært uheldig arbeidsstilling ved at kneet var låst fast i bakken, samtidig som overkroppen ble presset bakover og til siden. En oppvarmingsøvelse skal foregå rolig og kontrollert - det er ikke lov å gjøre utfall og forsøke å legge makkeren i bakken, og målet er ikke å få makkeren ut av balanse, slik selskapet anfører, jf. kurslederens beskrivelse. Utførelsen er å anse som et regelbrudd, noe som er et moment i vurderingen, ettersom reglene skal hindre skade, jf. RG-2008-1072. Øvelsen gjennomføres nær faregrensen, og kroppen kan bli utsatt for store påkjenninger ved feil gjennomføring av øvelsen. Et lite avvik fra foreskrevet gjennomføring kan da påføre skade. Han hadde gjennomført aktuelle oppvarmingsøvelser over mange år, uten avvik/skade. Han har vært utsatt for en påkjenning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt ved ordinær gjennomføring av øvelsene.

Selv om det ikke nødvendigvis gjelder et prinsipp om at avgjørelsen i forsikringssaken bør være i samsvar med Navs vurdering, jf. bl.a. FKN-2010-440, synes hensynet til samsvar å få en viss vekt. Klageinstansens avgjørelse bør tillegges vekt.

Saken må vurderes både under det markerte og det avdempede ulykkesbegrep.

Selskapet har i det vesentligste anført at det ikke foreligger en arbeidsulykke. Hendelsen er verken omfattet av det markerte eller det avdempede ulykkesbegrep. "Arbeidets art" er trening i ferdigheter i arrestasjonsteknikk, og øvelsen er beskrevet som knestående armbryting, hvor man skal prøve å tre armene under motstanderens arm for å få tak rundt livet, jf. kurslederens beskrivelse. I en slik øvelse må det forventes at begge bruker sin kroppsvekt aktivt for å få et overtak på motstanderen. Under slike ugunstige forhold (kne mot kne), kan motstanderens utfall ikke anses som plutselig og uventet. Partene må være forberedt på motstanderens bevegelser, kroppstygde og mulige utfall, noe som forsikrede bør ha kjent til etter å ha gjennomført øvelsen flere ganger de siste 7 årene.

Selskapet kan ikke se at øvelsen pågikk under spesielt vanskelige eller risikofylte forhold, tatt i betraktning rammen for arbeidet til en erfaren politimann, jf. Rt. 2006 s. 1642. I alminnelighet vil ikke en slik oppvarmingsøvelse ligge nær faregrensen eller innebære særlige risikomomenter. Selskapet er ikke enig i at forsikrede ikke hadde kontroll over situasjonen og var prisgitt sin makker. Det er en dynamisk oppvarmingsøvelse, og det er påregnelig at motstanderen kan gjøre forskjellige utfall eller miste balansen og få motstanderens kroppsvekt mot seg. Det er da ikke et avvik fra ordinær gjennomføring av øvelsen, og heller ikke uventet eller ekstraordinært, jf. også det at andre har opplevd det samme som forsikrede i den samme øvelsen, ifølge kurslederens beskrivelse. Selskapet viser videre til at yrkesskadeforsikringen ikke dekker alle yrkesrelaterte skader, noe som skyldes et bevisst valg fra lovgivers side, jf. Rt. 2009 s. 1626 og Rt. 2006 s. 1642.

Selskapet er ikke bundet av Navs avgjørelser i enkeltsaker. Saken skiller seg på flere vesentlige punkter fra RG 2008 s. 1072.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som i folketrygdloven § 13-3, jf. Ot.prp. Nr. 44 (1988-89) s. 89. I annet ledd i den paragrafen defineres dels det markerte ulykkesbegrepet, se § 13-3 annet ledd første punktum, og dels det avdempede ulykkesbegrepet, se annet punktum. Det markerte ulykkesbegrepet forutsetter en plutselig eller uventet ytre hending, mens det avdempede ulykkesbegrepet gjelder "en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid". I Rt. 2005 s. 1757 avsnitt 51 uttaler Høyesterett at det ikke gjelder noe tilleggskrav om ytre hending "i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning".

Nemnda legger til grunn at skaden oppsto under oppvarmingen forut for teknikktreningen, slik kursleder skriver. Nemnda legger videre til grunn at øvelsen gikk ut på at forsikrede og makkeren sto på kne vendt mot hverandre og skulle prøve å tre armene under hverandre for å ta tak rundt motstanderens liv. Det er videre opplyst, og nemnda legger til grunn, at det ikke var oppvarmingsøvelsens hensikt at man skulle komme "over" makker, enn mindre kaste vedkommende i bakken. Slik nemnda ser det, fremstår makkerens utfall da som en plutselig og uventet ytre hending, og nemnda er kommet til at det foreligger en arbeidsulykke etter det markerte ulykkesbegrepet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Ingrid Smedsrud (nestleder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Lise Karlsen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant).